KONTROLLIARUANNE

30.08.2002. nr 2-5/02/54

Riigikontrolli arvamus Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS 4

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 5

2. ARVAMUS 2001. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOHTA 8

3. MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUS, FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM 10

4. RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUSE, KESKKONNAMINISTEERIUMI JA RAHANDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHAD 13

5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAARID RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUSE JA RAHANDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHTADELE 15

RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUSE VASTUSKIRI 16

KESKKONNAMINISTEERIUMI VASTUSKIRI 20

RAHANDUSMINISTEERIUMI VASTUSKIRI 21

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Riigimetsa Majandamise Keskuse 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet. Keskuse raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning metsaseaduse § 48 lõikest 7.

Audit tugines raamatupidamisandmetele seisuga 31.12.2001. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata Riigimetsa Majandamise Keskuse raamatupidamise vastavust raamatupidamise seadusele, metsaseadusele ning muudele raamatupidamise aastaaruannet mõjutavatele õigusaktidele.

Viisime Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta majandustegevuse auditi läbi ajavahemikul 03.06.2002–03.07.2002 vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Auditit juhtis finantsosakonna auditijuht Alo Lääne, töörühmas osalesid audiitor Ilme Ott ja nooremaudiitor Mari Rull; vaheauditis nooremaudiitor Anne Haljas.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lõike 2 järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruandele. Selle kohustuse täitmiseks teeb Riigikontroll auditeid vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 7. Riigikontrolli auditi ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduse §-s 6.

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduse § 6 lõikes 2 loetletud ülesandeid, on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta.

Arvamust avaldades tugineme järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Riigimetsa Majandamise Keskuse omad ja võlad tema kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikult eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas asutuse raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja metsaseadusega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib riigitulundusasutuste puhul;
- kas tulud on kogutud ja kulud tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Auditi ulatus

Auditi objektiks oli Riigimetsa Majandamise Keskuse koondaruanne, mis on koostatud keskuse struktuuriüksuste (peakontor, 5 regiooni, 67 metskonda, 6 taimlat ning puhkemajanduse asutused) raamatupidamise aastaaruannete põhjal. Struktuuriüksuste raamatupidamise aastaaruandeid me ei kontrollinud, küll aga oli eesmärgiks hinnata nende koondamise mehhanismi tõhusust ning õigsust ühtse aruande koostamisel.

Audit toetus suures osas sisekontrollisüsteemidele, mille testimine toimus vaheauditi käigus. Samuti toetume osaliselt välisaudiitori (AS PriceWaterhouseCoopers) tehtud tööle, millega tutvusime auditit planeerides. Nimetatud audit oli protsessipõhine ning seisnes sisekontrolliga maandamata riskide ja võimalike vigade tekkimise tõenäosuse hindamises.

Osaliselt viisime ka läbi algdokumentatsiooni kontrolli, kuid seda vaid mahus, milles algdokumendid olid kättesaadavad Riigimetsa Majandamise Keskuse peakontoris.

1.4. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[1] auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse asutuse raamatupidamise aastaaruande kohta arvamust avaldada.

1.5. Vastutus aruande õigsuse ja selle aluseks olevate majandustehingute eest

Aruandes kajastuva info õigsuse eest vastutavad keskkonnaminister Heiki Kranich, Riigimetsa Majandamise Keskuse peadirektor Aigar Kallas (kuni 03.06.2002 Andres Onemar) ja keskuse nõukogu.

Ministri vastutus

- Valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle (Vabariigi Valitsuse seadus § 49, 95).
- Tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes (Vabariigi Valitsuse seadus § 49).
- Kehtestab korra, mille järgi Keskkonnaministeerium kontrollib metsaomaniku kohustuste täitmist riigimetsa majandaja poolt (metsaseadus § 54 lg 2).

Peadirektori vastutus

- Esindab keskust erivolituseta, juhib keskust operatiivselt ja korraldab selle raamatupidamist (metsaseadus § 48 lg 2).
- Annab oma tegevusest aru nõukogule, keskkonnaministrile ja keskkonnaministri volitatud isikule (metsaseadus § 48 lg 4).
- Kinnitab oma allkirjaga aastaaruande õigsust (raamatupidamise seadus § 23 lg 1 p 7).

Nõukogu vastutus

- On keskuse kõrgeim juhtimisorgan, kes tegeleb selle strateegilise juhtimisega (metsaseadus § 48 lg 1).
- Nõukogu pädevusse kuulub keskuse majandustegevuse suundade heakskiitmine ja nende järgimise kontrollimine; keskuse aastaeelarve ja selle täitmise aruande kinnitamine ning keskkonnaministrile esitamine; audiitori valimine; auditeerimistulemuste läbivaatamine ja keskkonnaministrile esitamine ning laenuvõtmise lubamine (metsaseadus § 48 lg 6).
- Nõukogu liikmed vastutavad seaduse nõuete rikkumise ning oma kohustuste täitmata jätmisega keskusele süüliselt tekitatud kahju eest solidaarselt (metsaseadus § 48 lg 13).

[1] INTOSAI– International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

- Nõukogu liikmed kinnitavad oma allkirjaga aastaaruande õigsust (raamatupidamise seadus § 23 lg 1 p 7).

Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud peadirektor Andres Onemar, finantsdirektor Kaupo Kirikall ning nõukogu liikmed Aigar Kallas, Heiki Kranich, Vootele Hansen, Raivo Sulg, Ahti Kuningas, Toomas Trapido, Mati Polli, Arvo Jaakson ja Henn Korjus.

2. Arvamus 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

2.1. Riigikontrolli arvamus

Meie arvates, arvestades auditi ulatust, on Riigimetsa Majandamise Keskuse raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab keskuse 2001. aasta tulemiks 69 465 098 krooni kasumit ja bilansimahuks 31.12.2001. a seisuga 463 347 818 krooni, olulises osas kooskõlas raamatupidamise seaduse ja metsaseadusega.

2.2. Raamatupidamisarvestuse ja –aruandlusega seotud tähelepanekud

2.2.1. Seadus "2001. a riigieelarve" sätestab 2001. aasta metsatuluks 890 mln krooni, millest riigimetsa majandamiseks on lubatud kulutada 740 mln krooni[2]. Raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda infot eelarve täitmise kohta, kuna selle esitamine ei ole õigusaktidega reguleeritud.

Riigimetsa Majandamise Keskuse aruannet ei konsolideerita Keskkonnaministeeriumi valitsemisala koondaruandesse, samuti ei sisalda Vabariigi Valitsuse poolt esitatav riigieelarve täitmise aruanne infot riigimetsa majandamise kohta (välja arvatud riigieelarve tulude täitmise aruanne, mis näitab kassapõhiselt riigieelarvesse kantud metsatulusid). Seetõttu jääb Riigikogul saamata teave, kas ja kuidas on täidetud riigieelarve eelnõu seletuskirjas esitatud lubadused. Oleme arvamusel, et Riigimetsa Majandamise Keskuse raamatupidamise aastaaruanne peaks sisaldama infot ka riigieelarvega määratud tulude laekumise ja kulude tegemise kohta.

2.2.2. AS-i PricewaterhouseCoopers audiitorid on andnud märkusteta järeldusotsuse Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta ning on arvamusel, et see on raamatupidamise seadusega kooskõlas. Audiitorid ei ole kontrollinud ega anna hinnangut aruande aluseks olevate majandustehingute seadustele vastavusele (välja arvatud raamatupidamise seadus), kuna sellist ülesannet neile ei püstitatud. Oleme arvamusel, et auditi ulatus ei ole piisav, sest järeldusotsus ei anna kinnitust, kas tulud on kogutud ja kulud tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega. Keskkonnaministeeriumil ja Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogul tuleks auditi ulatuse suhtes seisukoht võtta.

2.2.3. Vastavalt metsaseaduse § 50 lõikele 2 peab Riigimetsa Majandamise Keskus uuendusraieteks müüdud kasvava metsa raie õiguse tasust ja uuendusraietest saadud metsamaterjali müügist laekunud rahast 26% kandma riigieelarvesse. Tulud tuleb kanda nende tekkimise kuule järgneva kuu kaheksandaks kuupäevaks Maksuameti tulude kontole (riigieelarve tulude osa 014 peatükk 50), detsembris laekunud summad kantakse riigieelarvesse 28. detsembril[3]. 2001. aastal kanti riigile nimetatud metsatulu kokku summas 166 miljonit krooni.

Auditi käigus täheldasime, et riik ei kontrolli ei tulu õigeaegset laekumist (vt ka p 3.1.2), selle arvestuse metoodikat ega arvestuse aluseks olevate summade õigsust. Keskus kannab tulu Maksuametile üle enda arvutuste alusel, ilma et Maksuametil kui riigi tulude kogumise eest vastutaval institutsioonil oleks ülevaadet maksubaasi arvestamise meetodite kohta. Riigimetsa Majandamise Keskuses läbi viidud Maksuameti revisjonide käigus ei ole samuti eelnimetatud metsatulult arvestatavaid makse kontrollitud.

Riigikontrolli auditi käigus läbi viidud pistelise kontrolli käigus me metsatulult riigieelarvesse kantava summa arvestamisel vigu ei avastanud.

---

[2] Seaduse "2001. aasta riigieelarve" § 8
[3] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27 § 15

2.3. Ettepanekud

Keskkonnaministeeriumile ja Riigimetsa Majandamise Keskusele

2.3.1. Soovitame Keskkonnaministeeriumil ja Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogul võtta seisukoht audiitorite poolt läbiviidavate auditite ulatuse suhtes.

Rahandusministeeriumile

2.3.2. Kohustada Riigimetsa Majandamise Keskust esitama raamatupidamise aastaaruande lisades toodud selgituse hulgas andmeid ka riigieelarvega määratud tulude laekumise ja kulude tegemise kohta.

3. Majandustehingute õiguspärasus, finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Olulisemad tähelepanekud

Riigimetsa Majandamise Keskuse majandustehingute õiguspärasuse ning finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud:

3.1.1. Riigimetsa Majandamise Keskuse raamatupidamisandmete põhjal kontrollisime väljamakseid, mis ületasid riigihanke seaduses toodud piirmäärasid[4]. Leidsime, et aasta jooksul osteti riigihanke piirmäära ületades kaupu või teenuseid järgmistelt tarnijatelt:

• AS Teede REV-2	riigimetsa tähistussildid	2 360 000 kr
• AS Frens	*catering*-teenused	138 937 kr
• AS Zoom	reklaamiteenused	1 190 581 kr
• AS KPMS & Partnerid	suhtekorraldusteenused	1 076 399 kr
• OÜ Mediapool	reklaamiteenused	923 269 kr
• OÜ Agrosilva Kaubandus	metsatehnika	548 943 kr
• OÜ Loodus Invest	metsatehnika	217 708 kr
• AS Duve	autoveod	317 021 kr
• AS Infotark	kontoritarbed	271 497 kr
• AS Puustelli Mööblikeskus	mööbel	255 920 kr
• AS Standard	mööbel	646 622 kr
• AS Tammiskilp	valveteenus	465 501 kr
• AS Eesti Statoil	kütus	427 910 kr
• AS Alexela Oil	kütus	731 676 kr
• AS Anna Kütus	kütus	288 090 kr
• OÜ Erea Kütus	kütus	249 871 kr
• OÜ Euroil Trade	kütus	263 659 kr
• OÜ Fort Oil	kütus	345 321 kr
• AS Hydro Texaco Eesti	kütus	263 274 kr
• OÜ Kris Kütus	kütus	290 446 kr
• AS Lukoil Tanklad	kütus	1 207 593 kr
• AS Mahta Kütus	kütus	840 999 kr
• OÜ Mark Oil	kütus	1 025 383 kr
• OÜ Männiku Kütus	kütus	1 316 627 kr
• AS Neste Eesti	kütus	900 481 kr
• AS N-Terminal	kütus	215 066 kr
• AS Shell Eesti	kütus	3 466 958 kr
• OÜ Surju Õli	kütus	218 349 kr
• OÜ TNB Kütus	kütus	228 509 kr

[4] Riigihangete seadus § 4 (perioodil 01.01.2001–31.03.2001) ja § 2 lg 7 (perioodil 01.04.2001–31.12.2001)

Oleme arvamusel, et nimetatud tarnijate puhul oleks enne kauba või teenuse ostmist tulnud korraldada riigihankekonkurss.

3.1.2. Pistelise kontrolli käigus leidsime, et Riigimetsa Majandamise Keskus ei ole metsatulusid üle kandnud rahandusministri määruses[5] kehtestatud tähtaegadel:

Kuu	Tulud	Tulude ülekandmise kuupäev	Hilinetud päevi
jaanuar	16 232 146	15.02.2001	7
veebruar	20 429 124	12.03.2001	4
november	13 838 254	12.12.2001	4

3.1.3 Keskus on kehtestanud krediitkaartide aruandluse korra, kuid ei suuda tagada kõikidel juhtudel sellest kinnipidamist. Alati ei esitata krediitkaardiga sooritatud maksete aruandeid ega nende aluseks olevaid dokumente.

Juhime tähelepanu, et raamatupidamiskannete aluseks on raamatupidamise seaduse kohaselt algdokument, mille kohustuslikud rekvisiidid on toodud raamatupidamise seaduse §-s 8.

3.1.4. Järgnevalt esitatud tähelepanekute puhul ei avalda Riigikontroll arvamust, kas need on seotud Riigimetsa Majandamise Keskus põhitegevuse ning riigi vara säästliku kasutamisega:

- Keskuse töötajatele ei kehti avaliku teenistuse seaduses sätestatud palgaastmed. Riigimetsa Majandamise Keskuse ja Eesti Metsatöötajate Ametiühingu vahel on 22.05.2001 sõlmitud kollektiivleping. Selle esimene lisa on “Palgakokkulepe”[6], milles sätestatakse mitmete lisatasude maksmist: näiteks töötajatele, kes on töötanud keskuses kalendriaasta vältel ja kellel pole kehtivat distsiplinaarkaristust, makstakse jõulupalka kahe nädala põhipalga summas (palgakokkuleppe p 17), võidupäevapalka proportsionaalselt põhipalgamäärale kuni kahe nädala põhipalga summas (punkt 18) ning puhkuselt tagasituleku lisatasu (punkt 19). Viimast makstakse samuti kuni kahe nädala põhipalga summas, kuid töötajatele, kelle töötulemusi on kogu tööaasta vältel hinnatud üksnes neljanda või kõrgema taseme väärilisek, makstakse seda lisatasu koefitsiendiga 2,0.

- "Töötajate koondamise korra ja koondamise puhul tagatiste andmise kokkulepe"[7] sätestab, et juhul kui töötaja, kellel on vanaduspensionini kaks või vähem aastat, ei oma keskuse edasise arengu seisukohast perspektiivi ka pärast täiend- või ümberõppe läbimist, maksab tööandja pärast töötaja koondamist talle eelpensioni kuni vanaduspensionile jäämiseni.

- Keskuse peakontori põhivarade hulgas kajastub 31.12.2001. a seisuga 34 autot jääkmaksumuses 2 831 421 krooni. Peakontoris töötab ligikaudu 70 inimest.

- Keskuse bilansis kajastub 31.12.2001. a seisuga kolm korterit (kaks Tallinnas Mustamäe teel ja üks Pärnus Tallinna maanteel). Korterite bilansiline maksumus on soetusmaksumuses 536 500 ja jääkmaksumuses 462 758 krooni. Pärnus asuvat korterit kasutab keskuse töötaja, ülejäänud on välja üüritud.

[5] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27 § 15
[6] Allkirjastatud 22.05.2001
[7] Kollektiivlepingu lisa 4 p 6

3.2. Ettepanekud

Riigimetsa Majandamise Keskusele

3.2.1. Lähtuda riigihangete seaduse § 2 lõikes 7 kaupadele, teenustele ja muudele soetustele kehtestatud piirmääradest ning vajadusel viia läbi riigihankekonkursid.

3.2.2. Tulude kandmisel riigieelarvesse lähtuda rahandusministri kehtestatud korrast ja tähtaegadest.

Rahandusministeeriumile

3.2.3. Võtta tarvitusele meetmed, kontrollimaks riigieelarvesse kantava metsatulu õigeaegset laekumist, selle arvestuse metoodikat ning arvestuse aluseks olevate summade õigsust (vt punkti 2.2.3 ja 3.1.2).

4. Riigimetsa Majandamise Keskuse, Keskkonnaministeeriumi ja Rahandusministeeriumi seisukohad

Riigimetsa Majandamise Keskuse peadirektor Aigar Kallas on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[8]:

- Ettepanek 2.3.1. 13. juunil 2002. a moodustati Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogu poolt auditi komitee. Auditi komitee üheks ülesandeks on määratleda välisaudiitorite poolt läbiviidava auditi ulatus. 2002. a. septembrikuusse on planeeritud Riigimetsa Majandamise Keskuse auditi komitee ja välisaudiitori selleteemaline ühisnõupidamine, mille järel Riigimetsa Majandamise Keskuse auditi komitee teeb ettepaneku Keskkonnaministeeriumile ja Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogule seisukohavõtuks antud küsimuses.

- Tähelepanek 3.1.1 ja ettepanek 3.2.1. Kontrolliaruandes toodud tarnijatelt kaupade ja teenuste ostmist on selgitatud järgnevalt:

  AS Tammiskilp osutab Riigimetsa Majandamise Keskuse peakontoris valveteenust. Nimetatud teenuse ostmiseks korraldas tollane Metsamajanduse Ökonoomika- ja Infokeskus 1998. a riigihanke, mille tulemusena sõlmiti AS-iga Tammiskilp leping määramata ajaks.

  AS Zoom, AS KPMS & Partnerid ja OÜ Mediapool on reklaami- ja suhtekorraldusettevõtted, kellelt on aasta jooksul ostetud erinevaid kaupu ja teenuseid. Näiteks on ühelt ja samalt ettevõttelt tellitud ajalehe reklaamikuulutus tööpakkumise kohta ning suhtekorralduskoolitus, mida tellija pole saanud käsitleda ühe kauba või teenusena.

  OÜ Agrosilva Kaubandus on metsatehnikat müüv ja remontiv firma, kes ainsana Eestis hooldab metsatraktoreid Terri. Seetõttu on varuosade ning remonditeenuste ostmine võimalik vaid ühelt ettevõttelt, kelle suhtes edaspidi on kindlasti võimalik rakendada sobivat riigihangete pakkumismenetlust.

  Loetelus toodud 29-st tarnijast 18 on kütust müüvad ettevõtted (sh AS Duve, kellele on aruande eelnõus viidatud kui autovedudega tegelevale ettevõttele). Suurematega neist, AS Shell Eesti ja AS Neste Eesti, on sõlmitud pikaajalised hankelepingud enne 8. novembrit 2000. a, mil Riigimetsa Majandamise Keskuse suhtes muutus kohustuslikuks “Riigihangete seadus”. Kuna Eestis ei ole olnud varem ega ole ka praegu ühtegi kütusefirmat, kes suudaks tagada kõikide Riigimetsa Majandamise Keskuse struktuuriüksuste konkurentsivõimeliste hindadega varustamise kogu vabariigi territooriumil, osteti Riigimetsa Majandamise Keskuse struktuuriüksuste poolt nii 2001. kui ka 2000. aastal vajaminevad kütusekogused nendelt firmadelt, kes ühelt poolt pakkusid kõige soodsamat hinda, ning olid ka asukohalt vastavatele struktuuriüksustele sobivamad.

- Ettepanek 3.2.2. Riigimetsa Majandamise Keskus on riigieelarvesse kantavate tulude arvestuse ja kontrolli nimetatud tegevuse üle kehtestanud nii, et oleks tagatud metsatulu seaduspärane ja õigeaegne ülekandmine. Riigimetsa Majandamise Keskuse töötajate tähelepanematuse tõttu on kolmel korral esinenud tulude riigieelarvesse ülekandmisega hilinemist. Riigimetsa Majandamise Keskus rakendab edaspidi kõik meetmed selleks, et metsatulu summad kantakse riigieelarvesse tähtaegselt.

[8] Riigimetsa Majandamise Keskuse vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 16-19

Keskkonnaminister Heiki Kranich on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[9]:

- Tähelepanek 2.2.2. 13. juunil 2002. a moodustati Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogu poolt auditi komitee. Auditi komitee üheks ülesandeks on määratleda välisaudiitorite poolt läbiviidava auditi ulatus. 2002. a. septembrikuusse on planeeritud Riigimetsa Majandamise Keskuse auditi komitee ja välisaudiitori selleteemaline ühisnõupidamine, mille järel Riigimetsa Majandamise Keskuse auditi komitee teeb ettepaneku Keskkonnaministeeriumile ja Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogule seisukohavõtuks antud küsimuses.

Rahandusminister Harri Õunapuu on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[10]:

- RMK peab raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtuma raamatupidamise seadusest (metsaseadus §48 lg7). Kuna audiitori järeldusotsus oli märkusteta, saab sellest järeldada, et aastaaruanne vastab raamatupidamise seadusele.

  Uue raamatupidamisseaduse rakendumisel on Keskkonnaministeeriumil õigus nõuda oma valitsemis- ja haldusalas olevatelt asutustelt täiendavat informatsiooni ning tulevikus saab seetõttu RMK-le panna kohustuse aastaaruande lisades seletada riigieelarve täitmisega seotud tulusid ja kulusid

[9] Keskkonnaministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 20
[10] Rahandusministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 21

5. Riigikontrolli kommentaarid Riigimetsa Majandamise Keskuse ja Rahandusministeeriumi seisukohtadele

- Tähelepanek 3.1.1. Riigimetsa Majandamise Keskuse seisukohtadele riigihangete läbiviimise küsimuses oleme seisukohal, et määramata ajaks sõlmitud lepingud (AS Tammiskilp) ei ole takistuseks riigihangete seaduse järgimisel.

  OÜ Agrosilva Kaubanduselt ostetud remonditeenuste puhul oleks olnud võimalik läbi viia väljakuulutamiseta läbirääkimistega pakkumismenetlus[11], kuna ainuõiguste kaitsmisega seonduvatest põhjustest tulenevalt saab nimetatud teenuseid ja kaupu osta vaid ühelt pakkujalt.

  AS-i Zoom, AS-i KPMS & Partnerid ja OÜ Mediapool poolt oli aruandeperioodil ostetud ka selliseid kaupu ja teenuseid, mis ületasid riigihanke piiri.

- Nõustume Rahandusministeeriumi seisukohaga, et RMK aastaaruanne vastab raamatupidamise seadusele. Kontrolliaruandes pidasime vajalikuks juhtida tähelepanu täiendava informatsiooni lisamise vajadusele aastaaruandesse.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

[11] Riigihangete seadus § 57 lg 1 p 5

RMK

Registrikood 70004459
Viljandi mnt 18b
11216 Tallinn
tel (0) 628 1500
faks (0) 628 1510
e-post rmk@rmk.ee
www.rmk.ee

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

"15." august 2002 nr. 6-1/1831

Riigimetsa Majandamise Keskuse
seisukohad kontrolliaruande eelnõule
"Riigikontrolli arvamus "Riigimetsa
Majandamise Keskuse 2001. aasta
raamatupidamise aastaaruande kohta""

Lugupeetud pr Kaie Karniol,

Käesolevaga esitame Teile Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) seisukohad Teie poolt esitatud kontrolliaruande eelnõus (edaspidi eelnõu) toodud tähelepanekute ning ettepanekute kohta. Seisukohad on esitatud nendele tähelepanekutele, mille kohta aruande eelnõus ei ole toodud ettepanekut. Kui kontrolliaruanne sisaldas lisaks esitatud tähelepanekule ka ettepanekut, oleme vastanud ettepanekule.

2. Arvamus 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta.

2.2. Raamatupidamisarvestuse ja –aruandlusega seotud tähelepanekud

2.2.1. RMK aastaeelarve ja selle täitmine

"Metsaseaduse" § 48 lg 7 kohaselt kohaldatakse RMK raamatupidamisele "Raamatupidamise seadusega" juriidilistele isikutele kehtestatud nõudeid. Eelnimetatust tulenevalt koostab RMK igal aastal raamatupidamise aastaaruande, mida auditeerib RMK nõukogu poolt valitud audiitor. Majandusaasta aruanne esitatakse allakirjutamiseks nõukogu liikmetele.

"Metsaseaduse" § 49 lg 6 p 3 alusel kuulub RMK eelarve ning aastaeelarve täitmise aruande kinnitamine RMK nõukogu pädevusse. RMK nõukogu arutas 16. 05. 2002. a koosolekul 2001. majandusaasta kohta esitatud audiitori järeldusotsust, kuulas ära auditi käigus tehtud tähelepanekud käsitledes eelarve täitmise aruande kinnitamisena 2001. majandusaasta aruande kinnitamist.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 14.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/1287-2

2.3. Ettepanekud

2.3.1. Ettepanek auditi ulatuse suhtes

13. juunil 2002. a moodustati RMK nõukogu poolt auditi komitee. Auditi komitee üheks ülesandeks on määratleda välisaudiitorite poolt läbiviidava auditi ulatus. 2002. a. septembrikuusse on planeeritud RMK auditi komitee ja välisaudiitori selleteemaline ühisnõupidamine, mille järel RMK auditi komitee teeb ettepaneku Keskkonnaministeeriumile ja RMK nõukogule seisukohavõtuks antud küsimuses.

3. Majandustehingute õiguspärasus, finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Olulisemad tähelepanekud

3.1.1. Kaupade ja teenuste ostmine

Eelnõus toodud tarnijatelt kaupade ja teenuste ostmist selgitame järgmiselt:

- AS Tammiskilp osutab RMK peakontoris valveteenust. Nimetatud teenuse ostmiseks korraldas tollane Metsamajanduse Ökonoomika- ja Infokeskus 1998. a riigihanke, mille tulemusena sõlmiti AS-iga Tammiskilp leping määramata ajaks.

- Pakkumine riigimetsa tähistussiltide valmistamiseks kuulutati välja 2000. a septembris-oktoobris; pakkumise võitis AS Teede REV 2. Kuna tollal ei kehtinud RMK suhtes "Riigihangete seadus", toimus kaupade ostmine RMK peadirektori poolt kinnitatud korras. Nimetatud kord esitati 2000. aastal tutvumiseks ka Riigikontrollile.

- RMK aastapäevaüritusel *catering*-teenuse ostmiseks peeti läbirääkimisi erinevate firmadega. Läbirääkimiste tulemusena osutus soodsaimaks AS-i Frens pakkumus, mis oli pakutava teenuse osas algselt alla 100 000 krooni. Hiljem lisandusid teenindamise kuludele materjalikulud ning teenuse kogumaksumus osutus 38 937 krooni võrra suuremaks kui 100 000 krooni.

- AS Zoom, AS KPMS & Partnerid ja OÜ Mediapool on reklaami- ja suhtekorraldusettevõtted, kellelt on aasta jooksul ostetud erinevaid kaupu ja teenuseid. Näiteks on ühelt ja samalt ettevõttelt tellitud ajalehe reklaamikuulutus tööpakkumise kohta ning suhtekorralduskoolitus, mida tellija pole saanud käsitleda ühe kauba või teenusena.

- OÜ Loodus Invest on metsatehnikat müüv ettevõte, kellelt RMK erinevad struktuuriüksused on eri aegadel ostnud erinevaid metsatehnika varuosi, millede maksumus ei ole ületanud 100 000 krooni. Kuna tegemist on kaupade ostmisega

ettenägematutel asjaoludel, samuti on varuosi enamasti tarvis kiireloomuliselt, pole riigihanke korraldamine antud juhtudel võimalikuks osutunud.

- OÜ Agrosilva Kaubandus on metsatehnikat müüv ja remontiv firma, kes ainsana Eestis hooldab metsatraktoreid Terri. Seetõttu on varuosade ning remonditeenuste ostmine võimalik vaid ühelt ettevõttelt, kelle suhtes edaspidi on kindlasti võimalik rakendada sobivat riigihangete pakkumismenetlust.

- AS Infotark on kontoritarvete müügiga tegelev ettevõte, kellelt RMK peakontor on aasta jooksul ostnud erinevaid, alla 100 000 kroonise maksumusega kaupu. AS-ist Puustelli Mööblikeskus on RMK peakontor 2001. aasta jooksul erinevatel aegadel ostnud erinevaid mööblidetaile, millede maksumus ühegi ostu korral samuti ei ületanud 100 000 krooni. AS-ilt Standard on aasta jooksul ostetud mööblit kokku 646 622 krooni eest. Sellest viidi läbi riigihanked Piirsalu metskonnas 188 000 krooni ulatuses, Ahtme metskonnas 185 000 krooni ulatuses ja Kuressaare metskonnas 223 000 krooni ulatuses. Ülejäänud summa moodustavad üksikute erinevate mööbliesemete ostud, millede puhul ka nende kogumaksumus ei ületanud 100 000 krooni.

Loetelus toodud 29-st tarnijast 18 on kütust müüvad ettevõtted (sh AS Duve, kellele on aruande eelnõus viidatud kui autovedudega tegelevale ettevõttele). Suurematega neist, AS Shell Eesti ja AS Neste Eesti, on sõlmitud pikaajalised hankelepingud enne 8. novembrit 2000. a, mil RMK suhtes muutus kohustuslikuks "Riigihangete seadus". Kuna Eestis ei ole olnud varem ega ole ka praegu ühtegi kütusefirmat, kes suudaks tagada kõikide RMK struktuuriüksuste konkurentsivõimeliste hindadega varustamise kogu vabariigi territooriumil, osteti RMK struktuuriüksuste poolt nii 2001. kui ka 2000. aastal vajaminevad kütusekogused nendelt firmadelt, kes ühelt poolt pakkusid kõige soodsamat hinda, ning olid ka asukohalt vastavatele struktuuriüksustele sobivamad.

3.1.3. Krediitkaartide kasutamine ja aruandlus

RMK nendel töötajatel, kes peavad aeg-ajalt käima välislähetustes, on võimalus sellega kaasnevate kulutuste tasumiseks kasutada krediitkaarti. Kaardiga teostatud tehingute kajastamiseks raamatupidamises on kehtestatud vastav aruande vorm, millele lisatakse kaardi kasutaja poolt ka kuludokumendid. Vastav aruanne tuleb täita igas kuus, kui on olnud kaardiga makseid. Sel juhul, kui puuduvad nõuetekohased kuludokumendid, kuuluvad kulutatud summad töötaja töötasust kinnipidamisele.

3.2. Ettepanekud

3.2.1. Riigihangete läbiviimine

RMK rakendab kõiki vajalikke meetmeid, et kaupu ja teenuseid ostetaks "Riigihangete seaduses" ettenähtud korras ja piirmäärasid arvestades. Edaspidiste arusaamatuste välimiseks oleks hädavajalik saada pädevate ametiisikute eelnevad seisukohad üksikute kaupade või teenuste kui riigihangete objektide määratlemise kohta.

3.2.2. Tulude õigeaegne kandmine riigieelarvesse

RMK on riigieelarvesse kantavate tulude arvestuse ja kontrolli nimetatud tegevuse üle kehtestanud nii, et oleks tagatud metsatulu seaduspärane ja õigeaegne ülekandmine. RMK töötajate tähelepanematuse tõttu on kolmel korral esinenud tulude riigieelarvesse ülekandmisega hilinemist. RMK rakendab edaspidi kõik meetmed selleks, et metsatulu summad kantakse riigieelarvesse tähtaegselt.

Täname Teid meeldiva koostöö ning kontrolliaruande eelnõus esitatud asjakohaste tähelepanekute ja ettepanekute eest.

Lugupidamisega

Aigar Kallas
Peadirektor

Kaupo Kirikall 6281 537 kaupo.kirikall@rmk.ee
Mare Hiiesalu 6281 515 mare.hiiesalu@rmk.ee

KESKKONNAMINISTEERIUM

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

"12" august 2002 nr. 5-1/5848

Seisukohad kontrolliaruande eelnõule
"Riigikontrolli arvamus Riigimetsa
Majandamise Keskuse 2001. aasta
raamatupidamise aastaaruande kohta"

Lugupeetud pr Kaie Karniol,

Käesolevaga esitame Teile Keskkonnaministeeriumi seisukoha Teie poolt esitatud kontrolliaruande eelnõus Keskkonnaministeeriumile esitatud ettepaneku kohta alljärgnevas:

13. juunil 2002. a moodustati RMK nõukogu poolt auditi komitee. Auditi komitee üheks ülesandeks on määratleda välisaudiitorite poolt läbiviidava auditi ulatus.
2002. a. septembris on planeeritud RMK auditi komitee ja välisaudiitori ning Keskkonnaministeeriumi siseauditi osakonna selleteemaline ühisnõupidamine. Peale auditi komitee toimumist teeb Keskkonnaministeeriumi siseauditi osakond vastavad ettepanekud keskkonnaministrile. RMK auditi komitee teeb RMK nõukogule ettepaneku auditi ulatuse küsimuses. Peale RMK nõukogu toimumist saadame teile vastava informatsiooni.

Lugupidamisega

Heiki Kranich

Keskkonnaminister

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 12.08.02 Reg nr 2-1.1-FA/02/1288-2

Toompuiestee 24
15172 TALLINN

telefon 626 2802
faks 626 2801

e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

RAHANDUSMINISTEERIUM

Hr Juhan Parts
Riigikontrolör

Teie 01.08.2002 nr 2-7.1-FA/02/1289

Meie 09.08.2002 nr I-1.13/9591

Austatud hr Parts

Rahandusministeerium on tutvunud Riigimetsa Majandamise Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta koostatud kontrolliaruande eelnõuga.

Riigimetsa Majandamise Keskus on Keskkonnaministeerium valitsemisalas olev riigtulundusasutus, kes peab raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtuma raamatupidamise seadusest (metsaseadus § 48 lg 7). Eelnõust selgub, et Riigimetsa Majandamise Keskusele antud audiitori järelduotsus oli märkusteta, millest saab järeldada, et aastaaruanne vastab raamatupidamise seadusele.

Uue raamatupidamise seaduse rakendumisel on riigiraamatupidamiskohustuslasel (s.t. Keskkonnaministeerium) õigus nõuda oma valitsemis- või haldusalas olevatel asutustel täiendavat informatsiooni. Siit tulenevalt saab tulevikus Riigimetsa Majandamise Keskusele anda kohustuse aastaaruande lisades seletada riigieelarve täitmisega seotud tulusid ja kulusid jms.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Minister

Ärakiri: Hr Heiki Kranich
Keskkonnaministeerium

Hr Aigar Kallas
Riigimetsa Majandamise Keskus

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 12.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/1289-2

Marika Metsaäär 611 37 49
marika.metsaaar@fin.ee

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272